

кровотечах при патології вагітності та пологів, для профілактики кровотечі в передопераційному періоді, опіковому та посттрансфузійному шоках, які супроводжуються геморагіями при підвищеній фібринолітичній активності тощо. Препарат розчиняють стерильною водою для ін'єкцій і вводять внутрішньовенно, але не пізніше 60 хвилин з моменту приготування. Протипоказаннями для застосування фібриногену є: тромбофлебіт, післяопераційний тромбоз, інфаркт міокарду, декомпенсація серцево-судинної системи[1,3].

Фібриноген може використовуватися як *препарат для місцевого застосування*: фібриновий клей, гемостатична губка, алогенна фібринна плівка, абсорбований колаген, альгінат кальцію, тромбін. Більшість препаратів містять фібриноген і тромбін і по суті імітують останню ступінь каскаду фізіологічного зсідання крові. Вони застосовуються в першу чергу у хворих на гемофілію та інші геморагічні діатези для припудрювання ран, що кровоточать, закриття великих опікових поверхонь з метою гемостаза і стимуляції регенеративних процесів.

Концентрати інших факторів зсідання крові, які виготовляються з донорської плазми із застосуванням сучасних методів інактивації вірусів, з'явилися за останні роки на фармацевтичному ринку багатьох країн в тому числі і Україні. До них відносяться: концентрати ф. VII (Австрія, Франція, Англія), ф. XI (Англія), ф. XIII (Німеччина, Англія). Їх застосовують для лікування хворих з спадковими та набутими дефіцитами відповідних факторів зсідання крові.

Таким чином, багаторічний досвід застосування великого асортименту препаратів плазми крові, які випускаються закладами служби крові та спеціалізованими промисловими підприємствами, свідчить про їх високу терапевтичну ефективність, специфічну спрямованість і рідкість побічних ефектів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гайдукова С.М. та ін. Гематологія і трансфузіологія// Під ред. Проф. Гайдукової С.М. – К.: ВПЦ „Три крапки”, 2001. - С.422-435.
2. Гриза П.В. Гемофілія – проблема медико-соціальна //Здоровий спосіб життя. Зб.наук. ст. № 36. ЛДУФК. Львів -2009. - С. 20-23.
3. Лучанко П.І., Кіт О.М., Фронзей І.Б., Боб А.О. Основи трансфузіології - Тернопіль: ТДМУ, -2009. - С. 132-138.
4. Шевченко Ю.Л., Шабалин В.Н., Заривчакский М.Ф., Селиванов Е.А. Руководство по общей и клинической трансфузиологии.// СПб - 2003.- 420с.

Ю. М. ОХРИМЕНКО

КУРКОВЕ (СТРІЛЕЦЬКЕ) ТОВАРИСТВО ЛЬВОВА (до 565 річниці заснування)

Стаття присвячена історії зародження та існування у Львові стрілецького товариства

Ключові слова: зброя, ремісницький цех, стрілецьке братство.

Статья посвящена истории зарождения и существования во Львове стрелкового общества

Ключевые слова: оружие, ремесленный цех, стрелцкое братство

The article is devoted to the history of the origin and existence in Lviv Shooting Society

Keywords: weapons, craft shop and small fraternity.

Куркове, або, за іншими документами, стрілецьке товариство, чи братство, виникло у Львові із суто утилітарної потреби оборони міста. Першу згадку про нього маємо з 1445 року. Цього року було закінчено будівництво міських веж, яких було 17. Утримання, озброєння і оборона кожної з них покладалася на конкретний ремісничий цех.

При вступі до цеху у якості повноправного члена ремісник, окрім інших зобов'язань, повинен був подарувати одиницю зброї для вежі, закріпленої за цим цехом. Природно, що виникла й потреба у військовому вишколі громадян міста. 2 травня 1574 року король Генріх затвердив статут львівського куркового товариства. Назва „куркове” походить від польського слова „курок”, себто „півень”, форму якого мала мішень для стрільби. Подібні товариства для організації самооборони виникли у Франції, Фландрії, німецьких державах вже у XII столітті. У XIV столітті ця практика поширилася на більші міста Речі Посполитої, у тому числі й на Львів.

Цілком очевидно, що на початку свого існування львівське куркове товариство користувалося не ручною вогнепальною зброєю, яка тоді була хіба у зародку, а металюною, тобто луками і арбалетами. Куркове товариство (братство) на той час не було добровільною організацією. За неучасть у військових вправах на порушника накладався штраф. Вірменська громада Львова відмовилась від участі у курковому товаристві. Але на те мала серйозні підстави. Старшини вірмен пояснили громаді, що їх молодь завжди бере участь у супроводі купецьких валок навіть у найвіддаленіші країни Сходу, а відтак чудово володіє зброєю і без додаткового вишколу. Євреїв, котрі на той час не мали доступу до міських урядів та цехів, до куркового товариства не запрошували зовсім. Однак це не знімало з єврейської громади обов'язку на випадок облоги збройно захищати ті відтинки міських мурів, які безпосередньо дотикалися до їх кварталу. Окрім цього, так би мовити, міського озброєння, кожен міщанин володів особистою зброєю. На сходових клітках деяких будинків центральної частини міста і тепер можна бачити спеціальні ніші для її зберігання.

У 1468 році король привіз до Львова гармашів і ливарників гармат, яким доручив навчити міщан стрільбі з гармат. Одного з них, Валентина, він залишив у місті і збудував для нього ливарню. За тодішніми законами вилівник гармат (людвісар) повинен був особисто тричі вистрілити зі створеної ним гармати.

Цю дату можемо вважати початком застосування у Львові вогнепальної зброї. Але загалом металюна зброя, особливо арбалети, побутували поруч з вогнепальною на вежах Львова аж до XVIII століття.

Як вже згадувалося, на міщан, призначених для куркового товариства, які не з'являлися на його вправи, накладалося грошове покарання. У 1611 році воно становило копу грошей. Зате найкращий стрілець, так званий „курковий король” отримував грошовий приз, звільнення від податків та всезагальну пошану аж до наступного року. Так, наприклад, у 1510 році курковому королю з міської каси виплатили одну гривню, а на учту для товариства *видали 20 грошів. З тогочасних міських актів можна дізнатися, що за одну гривню часом купували гарбул, а за 1,5 гривні – вола.*

У 1635 році у Львові з'являється також і „гарматний король”. Бо наряду зі стрільбою з рушниць у півня, почали вправляти також і стрільбу з гармат по щиту. Звання гарматного короля було неабиякою честю навіть для високих посадовців. Як дізнаємося зі щоденника (діаріуша) регента львівської громади Петра Павликовського: „22 жовтня 1647 року... я після влучання з гармати у щит, був обраний гарматним королем, і мене з урочистою церемонією провели до міста”. На вправи стрілецького товариства з плином часу відводилися різні місця. На початку існування стрільниця знаходилася у рові між міськими мурами і валами приблизно там, де тепер пролягає вулиця Гавришкевича (колишня Стрілецька). У XVII столітті знаходимо стрільницю на іншому місці – приблизно по вулиці Винниченка 30а. У 1789 році стрільницю засновано на вулиці Лисенка 23 (колишній Курковій). Існуючий і дотепер будинок стрілецького товариства було збудовано у 1871 році за проектом архітектора Юзефа Енгеля – старшого.

За різними даними від початку свого заснування, і до XVIII століття, Львів успішно витримав до 300 облог, головним чином, татарських. Не останню роль в обороні міста відіграло й стрілецьке товариство. Але вже наприкінці XVII століття його славна історія, як організації суто військової, вичерпується. Це було пов'язане з рядом чинників. Головним, як на нашу думку, був розпад ремісничих цехів у зв'язку зі зростаючою роллю мануфактур.

Львівські ремісники продовжували виконувати обов'язки щодо утримання міста, але головного привілею – монополії на власні вироби вже не мали. Відтак, позбувшись привілеїв, занехали і обов'язки, у тому числі й участь у стрілецькому товаристві. Вже у XVIII столітті більшість ремісничих цехів Львова, навіть такий, як цех мечників, існували хіба що на папері.

Відтак оборона міста дедалі більше покладається на наймане військо, так званих драбів. Не можемо знати, наскільки добре вони воювали, але слова „драб” чи „драбуга” побутувало у Львові навіть у XX столітті як лайка. Втім, стрілецьке товариство збереглося, але з XVIII століття дедалі більше набуває рис елітного чоловічого клубу, втрачаючи свої первинні функції. Зрозуміло, що й курковими королями вже не були найкращі стрільці, а просто найшановніші його члени, часто-густо чималі чини з магістрату.

Чи не найліпше про стрілецьке товариство того часу висловилася Габрієла Запольська: „А слід зазначити, що рід Брайбурів був славетним родом. Коли й не споконвіку, то з часів Собеського їм належала кам'яниця на площі Ринок і почесне місце у міській управі. Вони наче зрослись з нею і дістали монопольний підряд постачання отців міста для вічно брудного і смердючого Львова. Двоє з Брайбурів були навіть удостоєні почесного бургомістерського місця, і ніколи ще місто не потопало у настільки смердючих потоках бруду, як під час правління зазначених Брайбурів. Але зате ніхто й засідань не провадив з такою істинно батьківською великодушністю, як вони... Брайбурів у Львові любили, шанували і пишалися ними. То були істинні сини міста, розкішні і непереможні. На Стрільниці, де вони верховодили, їх слово було законом. Не раз здобували вони титул „Куркового короля”, любо було поглянути, як завойовник призу Брайбур крокував на чолі юрби міщан зі срібним півнем на грудях.”

Остаточо стрілецьке товариство Львова перестало існувати у 1939 році після приєднання Галичини до Радянського Союзу. Але його слава, майже півтисячолітня історія варта вивчення. Особливо під тим ракурсом, що стрілецьке товариство було прототипом і предтечею пізніших спортивних товариств Львова.

ЛІТЕРАТУРА

1. Запольська Г. Смерть Фелициана Дульського // Мораль пани Дульской М. Художественная литература 1965, С.271-272
2. Зубрицький Д. Хроніка міста Львова // Львів 2006, „Центр Європи” С. 96, 107, 115, 125, 220, 248
3. Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. // Львів 1991, С.77
4. Крип'якевич І. Львівська Русь у першій половині XVI ст. // Львів 1994, С.67
5. Мельник Б. Львівські зброярі XV-XVII ст. // ЛІМ, Наукові записки, випуск X. Львів 2001, С. 25.

Н.Т. ПАК, О.Б. ОСІДАЧ ПАНАЦЕЯ ВІД ГОЛОДУ ЧИ ШЛЯХ В НІКУДИ?

Стаття розглядає проблему впливу їжі, яка містить генетично модифіковані організми на життя і здоров'я людини.

Ключові слова: їжа, генетично модифіковані організми, контроль.

Статья рассматривает проблему воздействия продуктов питания, которые содержат генетически модифицированные организмы.

Ключевые слова: еда, генетически модифицированные организмы, контроль.

The problem of influence of products feeds which contain genetically retrofitting organisms in article are examined.

Key words: food, genetically modified organisms, control.

Всі ми чули про генетично модифіковані організми. Нечуваний галас, піднятий останніми роками стосовно небезпеки вживання продуктів, які містять ГМО, викликає